

Dvárim – A vezér búcsúja

Dvárim hetiszakasz tartalma דברים

Heti szakaszunk – Dvárim (5Mózes 1:1–3:22.) – Mózes ötödik könyvének első szakasza, melyben az elbúcsúzó népvezér visszapillantó tükröt tart a nép elé, felemlíti az elmúlt negyven évben történeteket, és figyelmezteti a népet a Tóra és parancsolatai betartásának fontosságára. Ez a szakasz mindig a Tisá Beáv előtti szombaton kerül felolvasására, amit Sábát Cházonnak hívnak, a felolvasott Háftára révén, ami Cházon Jesájáhu (Jesájá Viziója).

Svát hónap első napján (elhunyta előtt 37 nappal) Mózes Izrael egybegyűlt gyermekei előtt belefog a Tóra ismétlésébe. Áttekinti az Egyiptomból a Szinájra való kivonulástól az Ígéret Földjére való megérkezésig eltelt 40 év történéseit és mindazokat a törvényeket, amelyeket az Örökkévalótól ez idő alatt kaptak. Emellett megfeddi a népet gyarlóságai és méltánytalanságaik miatt. – **5Mózes 1:1–8.**

Mózes felidézi, hogy bírakat és elöljárókat nevezett ki, könnyítve a maga számára a terhet, amelyet az igazságszolgáltatás és Isten törvényeinek tanítása jelentett. Felidézi a hosszú utat a Szinájtól a hatalmas és félelmetes sivatagon át. Visszaemlékezik a kémek kiküldésére és arra, ahogyan a nép ezt követően elutasította az Ígéret Földjére való bevonulást, illetve, hogy az Örökkévaló ennek nyomán úgy döntött,

nem is mehetnek be az Országba addig, amíg a Kivonulás teljes nemzedéke ki nem hal. „Reám is megnehezelt az Örökkévaló miattatok, mondván: Te sem fogsz oda bemenni.” – **5Mózes 1:9–46.**

Mózes néhány újabb keletű eseményt is felelevenít: azt, hogy Széir, Moáb és Ámon népe nem volt hajlandó megengedni, hogy az izraeliták átvonuljanak a területeiken; a csatákat Szichón és Og emorita királyai ellen, majd ezek területeinek benépesítését Reuvén, Gád és Menáse egy része által. – **5Mózes 2:1–3:20.**

Mózes felidézi saját szavait, amelyet utódjának, Józsuának adott útravalóul arra az időre, amikor majd a nép élén bevonul az Országba, és hódító csatákat vív: „**Ne féljetek tőlük, mert az Örökkévaló, a ti Isteneitek az, aki harcol értetetek.**” – **5Mózes 3:21–22.**

שבת שלום

Hetizakasz: Dvárím (דברים)

Emlékezünk. Emlékezünk és nem felejtünk

A hetizakaszunk a **Dvárím**, mely mindig a **Tisá Beáv** előtti szombatot kerül felolvasására. Ezt a szombatot **Sábát Cházonnak** hívnak, a felolvasott **Háftára** révén, ami „**Cházon Jesájahu ben Ámotz**” szavakkal kezdődik. (**Jesájá Viziója**).

TisabeÁv kor emlékezünk a szentély közel 2000 évvel ezelőtti lerombolására, gyászolunk, böjtölünk, és más szokásokat csinálunk.

De miért is kell emlékezni? A világ azt sem érti miért tartjuk meg a holokausztt emléknapiját, pedig az csak 80 éve volt. Több mint 1900 éve emlékezünk a szentély lerombolására és tartjuk meg az emléknapot, amely naptárunk legszomorúbb napja lett. **Miért? Miért nem hagyjuk, hogy ami elmúlt, az legyen csak a múlt?** Ez már történelem, ami történt, megtörtént. **Miért kell keresni és feleleveníteni a régmúlt fájaldalmát?**

Azt mesélik, hogy **Napóleon** amikor a párizsi gettóban járt, meghallotta a zsinagógából kiszűrődő sírást és jajveszékelést. Megkérdezte mi a hangok forrása. Mondták neki, hogy a zsidók siratják a lerombolt szentélyt. Mikor történt ez? Kérdezte **Napóleon**. Amikor megmondták neki, hogy 1700 éve, akkor elismerően mondta **Napóleon**: „**Amelyik népnek múltja van, annak mindig lesz jövője is!**”

A zsidóknak sosem volt történelme. Nekünk emlékeink vannak. A történelmet könyvekbe, múzeumokba és antikváriumokba lehet tenni porosodni, de az emlékezet él. Az emlékezés a jövőnk záloga.

Még a romok közt sem felejtettünk. Az első szentélyt a babiloniak rombolták le. Amikor rabszolgának elhurcoltak akkor is csak **Ciont** sirattuk. Nem az ingó és ingatlan vagyónkat, az üzleteinket, házainkat, csakis **Ciont** és Jeruzsálemet. „**Ha elfelejteném Jeruzsálemet, elveszíteném a jobb kezemet.**” A szent városért sírtunk és a rabszolgaságban is az építésre gondoltunk, és a romok közt is abban reménykedtünk, hogy egyszer visszatérünk a földünkre.

És mivel megtagadtuk a felejtést, vissza is tértünk. Mivel nem fogadtuk el, hogy a történelem vagy a sors vagy a **gálut** leírjon minket, építeni tudtunk büszke zsidó közösségeket szerte a világon. Azok, akik minket legyőztek már régen eltűntek az idő sodrásában. **Babiloniak** nem léteznek már és az a nép, mely ma Rómában él, nem az a **Római**, akik lerombolták a második szentélyt. **Babilon** és **Róma** már csak történelem, míg mi itt vagyunk, mindig újra teremtődünk az emlékeinknek köszönhetően, és amíg világ a világ igaz lesz a mondás: **Ám Izrael cháj! A zsidó nép él.**

Egy holokauszti történetben egy ember és az unokaöccse még a koncentrációs táborban is **Gemarát** tanult. Egy olyan kis részletet tanulmányoztak, mely ironikus módon éppen a gyásszal foglalkozik. Amikor az öreg az unokaöccse szeme láttára haldoklott utoljára még megígértette vele, hogy ha túléli, akkor befejezi ennek a résznek a tanulását. Ez volt az utolsó gondolata emberi életében, hogy a fiú folytassa a **Gemara** tanulását. Mi volt ez akkor, a halál küszöbén- örület vagy bölcsesség, amely a létezésünk és fennmaradásunk nagy titka?

Csakis, ha megtagadjuk a felejtést és megtartjuk **TisabeÁv** napját, akkor remélhetjük, hogy újra épül a **Szentély**. Ahogy a **Gemara** ígéri: „**aki siratja Jeruzsálemet, az láthatja majd örömét**” A népünk visszatérhet **Cionba**, ha a szívében őrzi a reményt az újjászületésről, és nem engedi meg magának a felejtést. Meg kell tartanunk a gyásznapot. Hagyjuk a televíziót és az éttermet, ülünk alacsony székre és gyászoljunk mindannyian! De, ami még ennél is fontosabb, emlékezzünk!

Adja **Isten**, hogy még életünkben mihamarabb eljőjön az idő, amikor a **Teremtő** felépíti a **harmadik Szentélyt**, ami mindörökké állni fog.

Chaim Shaul Glitzenstein Rabbi

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ה'ב

Naftali Krausz: A KÉM KÜLDETÉS 40 ÉV TÁVLATÁBÓL

„És odajöttetek hozzám, mindannyiótok, és azt mondtátok, küldjünk ki kémeket, aki majd megválaszolják nekünk (a kérdést) merre menjünk, melyik városokat (foglaljuk el először)” (5. Mózes, 1, 22-23).

Szakaszunkban, amely a pusztabeli vándorlás negyvenedik évének egy részét tükrözi - Mózes visszapillantó tükröt tart a nép elé. Röviden felemlíti a történeteket, megrója a népet, amely nem mindig állt feladata magaslatán és egyes történéseit más szemszögből láttat, mint ahogy ezt eddig tudtuk. Az egyik legeklebátánsabb példa erre a negyven évvel ezelőtt lezajlott kém-sztori, ami kiváltója volt a negyven esztendő pusztabeli bolyongásnak, amíg kihalt az a nemzedék, amely kishitúségénél fogva nem volt alkalmas arra, hogy elfoglalja az Ígéret Földjét.

Slách Löchá szakaszában, amely majdnem teljes egészében a kudarcot vallott kémküldetésnek van szentelve - nem merül fel a kérdés, ki kezdeményezte, és ki hagyta jóvá ezt a baljós akciót. Ott azt olvasuk, hogy ez egyenes isteni parancsra történt. Itt azonban kiderül, hogy Mózes a népet okolja: „És odajöttetek hozzám, mindannyiótok, és azt mondtátok, küldjünk ki kémeket, aki majd megválaszolják nekünk (a kérdést) merre menjünk, melyik városokat (foglaljuk el először)” (5. Mózes, 1, 22-23). Mózes, fair módon hozzáteszi, hogy „Tetszett nekem a dolog és elküldtem 12 embert, minden törzséből egyet-egyet”.

Tehát vállalja a miniszteriális felelőséget, pedig szerinte a küldetés fölösleges volt - annak, aki hitt az isteni ígéretben a tejjel-mézzel folyó országról.

Azonban, a nép körében sok kishitú ember volt, másrészt a probléma nem az ország minősége volt, hanem a kérdés, képesek-e elfoglalni vagy sem. Hiszen, ahogy **Slách** szakaszában mondtuk, a kémek nem hazudtak, csak hozzátették defetista véleményüket az objektív helyzetjelentéshez. Erre pedig nem kérte fel őket senki.

Málbim egyáltalán nem érti miért kellett itt újra elmesélni a módfelett kellemetlen és blamázs történetet? Válasza: Mózes azért mondja el újra, hogy az új nemzedék okuljon szülei tévedéséből. **Málbim** szerint végül is azért kellett itt újra feleleveníteni a régi történetet, mert azóta eltelt negyven év és a ma embere azt hiheti, hogy ez isteni kezdeményezés, vagy akár micvá volt, míg az igazságot Mózes itt mondja el: a kezdeményezés lenről jött, az Örökkévaló csak beleegyezett, mondván **Slách I ö c h á (Küldj magadnak)** vagyis saját felelőségedre.

A „magadnak” -ból voltak, akik kiértették, hogy ebből **Mózesnek** valami haszna lesz. De mi haszna lehetett belőle? Az, hogy még közel 40 évig élt. Mivel az már elhatározott, hogy nem ő vezeti be a népet az Országba, hanem **Jósuá** és ha nincsenek a kémek - illetve, ha küldetésük másképp végződik - nem ítéltetik a pusztabeli kishitú nemzedék lassú kihalásra, és azonnal bemennek **Kánaánba** - akkor **Mózesnek** meg kellett volna halnia, 82 éves korában. Így még élt 38 évet...

Mózes itt nagyon lerövidítve adja elő az ismert történetet. A kémek jelentéséből csak annyit mond el, hogy azok dicsérték az országot, amely „nagyon jó”, de elhallgatja, hogy azok hozzátették véleményüket, hogy a zsidók nem lesznek képesek elfoglalni **Kánaánt**, majd a vitát, ami ennek kapcsán kitört a többség - tíz kém - és a kisebbség (**Jósuá és Kálév**) között. **Dáát Mikrá** szerint itt a népet marasztalja el, és nem a kémeket, akiknek kishitúsége egyéni személyes, volt.

Több exegéta egybehangzó véleménye szerint **Mózes** azért egyezett bele a népi kezdeményezésbe, mert azt hitte, hogy a küldetés technikai: kifürkészni, melyik oldalról könnyebb behatolni az **Országba**, és honnan könnyebb elfoglalni azt, melyek **Kánaán Achilles** sarkai.

Vagyis a klasszikus kémkedés alapszabályai szerint, nem magát az inváziót kell megkérdőjelezni, hanem annak stratégiai mikéntjét. Mint kiderült, a nép, amelyben még élt az egyiptomi szoldateszka félelme - azt

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Naftali Krausz: A KÉM KÜLDETÉS 40 ÉV TÁVLATÁBÓL

akarta kideríteni, van-e esélye egyáltalán a honfoglalásnak. Ebben rejtett a kishitűség, amit a kémek nagy többsége (10:2) kellőképpen alátámasztott és még rá is tett néhány lapáttal.

Mózes a továbbiakban ismét rövidít: nem ismétli meg az isteni ítélet szószerinti szövegét, sem könyörgését annak módosítására, hanem csak nagyon röviden közli a verdiktet: a kishitű nép a pusztaságban fog meghalni, 40 éven keresztül, a férfiak 20 és 60 év között és csak gyerekeik foglalják majd el **Kánaánt** és öröklik az **Országot**.

(Javaslom az érdeklődő és intelligens olvasónak, vegyen elő egy **magyar fordítású chumást (vagyis Bibliát, Mózes öt könyvét)** és olvassa el figyelmesen, illetve hasonlítsa össze **Slách Löchá** szakaszát (**4. Mózes, 13-14 fejezetek**) az itteni első fejezettel (**5. Mózes, 1.**). Nagyon tanulságos.

Kuriózum, de jellemző és érdekes. A hivatalos kémjelentésben (amit **Slách** szakaszában olvasunk), nincsenek vad túlzások. A kémek többé-kevésbé az igazat mondták. Nehéz ország, megerősített városok, erős nép, óriások stb. A baj a koncepcióval volt, a többségi véleménnyel, amely negatív volt, és amit senki nem kérdezett tőlük. Ezt ők ott nyilvánosan, népgyűlésen mondták el. Itt, **Mózes** elmondja, mit értett ebből a nép, hová fajult ez a sátorbeli beszélgetések során, ahol az emberek megrágták a kémek jelentését:

„**Zúgolódtatok sátraitokban és mondtátok: 'Mert gyűlöl bennünket az Örökkévaló (!), azért vezetett ki bennünket Egyiptomból, hogy az emoríták kezébe adjon bennünket. Hová menjünk? Testvéreink (a kémek) elcsüggesztették szívünket, mondván: nagyobb és magasabb (erősebb?) nép az nálunk; megerősített városok az égben (vagy: falaik az égnek érnek...) és még óriásokat is láttunk ott...' (5. Mózes, 1, 27-28).**

Így lesz a magánbeszélgetések során elefánt a kisegérből, így lesznek a fallal körülvett városok „**bástyák az égben**” - pedig **Mózes** szavai, a **Midrás** interpretációjában, éppen az ellenkezőjét jelentik: ha falakkal körülvett városokba zárkoznak be a kanaániták, ez arra mutat, hogy félnek.

Egy 19. századbeli skót bibliakutató, így érzékeli az idézett verset: „Ékesen szól ez a részlet az ingatagságról, amellyel a nép túrta a múlt tapasztalatainak félredobását, pedig érezte és tapasztalta a Gondviselés tetteit, mégis néhány „**szakértő**” véleménye alapján megváltoztatta felfogását” (**G.A Smith, idézi a Herz Biblia**).

Ezek a „**szakértők**” a kiküldött kémek voltak. Nem tudjuk miből állt szakértelmük, milyen érdekeket képviseltek, vagy álláspontjuk csupán hitetlenségükből fakadt.

Amit tudunk, hogy már másnap, azután, hogy **Mózes** közölte a drákói verdiktet a 40 éves bolyongásról és a pusztai nemzedék kihalásáról - érthetetlen jelenségnek vagyunk tanúi: akik tegnap sírtak, panaszkodtak, megtagadták az engedelmisséget, most kijelentik, hogy „**megyünk**” + és felmennek a hegyre, hogy harcoljanak az **emoríták** ellen és megkezdjék a honfoglalást.

Tudjuk, hogy a nép hangulata egyik percről a másokra megváltozhat, de ez azért mégis csak sok. Mi ennek a magyarázata? Mi történt, hogy meggondolták magukat, és most már mennének?

Erről, **rabbénu Jáákov (ben rabbénu Áser), a Báál Háturim szerzőjének egyedi interpretációjában - Isten segítségével jövőre, a Slách Löchá szakaszában.**

Addig is árujuk el, hogy a pillanatnyi fellángolás, ami a hagyomány **háápálá-nak** nevez és részvevői voltak a **máápilim-ok** - nem járt sikerrel és az **emoríták** megfutamtították a hébereket, akik **Mózes** beleegyezése és áldása nélkül, fogtak bele ebbe a meggondolatlan kalandba.

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Isteni képmás vagy hasonmás?

Mindössze két különös szó, egyetlen (**sokak által ismert**) fordulat a **Bibliából**, mégis könyvtárnyi teológiai irodalom foglalkozik vele. A pontos idézet az ember teremtésével kapcsolatos, **Mózes I. könyve első fejezetének 26. verséből** való, amely isteni kijelentés első két szavával („**alkossunk embert**”) korábban már foglalkoztunk. A legtöbb fordító (**Károli Gáspártól az először 1939-ben megjelent zsidó (Hertz- Bibliáig)** szinte szóról-szóra ugyanúgy értelmezi a szöveget: „**Szólt Isten: Alkossunk embert a mi képünkre, hasonlatosságunkra**”. A szavak átültetési nehézségein túl nem veszik figyelembe, hogy az eredeti szövegben más-más előjáró kapcsolódik hozzájuk. Az **IMIT**-fordítás, a kétnyelvű teljes **Bibliában** ezt észreveszi: „**képünkre, hasonlatosságunk szerint**”. A második szó előtt valóban a „**k**” (**káf**) betű, a hasonlító előjáró áll, amelyet valóban a „**szerint**”, „**úgy, mint**” szóval, esetleg „**-ként**” végződéssel lehet magyarra átültetni. Az első szó előtt azonban a héber „**b**” (**bét**) betű található, amely a cselekmény eszközére utal, tehát magyarul a „**-val-vel**”, és kevésbé a „**-ra-re**” végződéssel fordítható.

A teológusok többnyire úgy vélik, hogy Isten kijelentése itt az ember kivételes helyzetére utal: ő lesz az, aki felismeri és tiszteli majd Istent, aki tudással rendelkezik, vagy aki különbséget tud tenni jó és rossz között. A legnagyobb zsidó tudós, **Majmúni** szerint az ember az egyetlen lény, amely eszével és akaratával képes legyőzni rosszra csábító érzelmeit és szenvedélyeit. Csak-hogy a tudás fájának története így szükségtelenné, szinte értelmetlenné válna! Lássuk tehát előbb a két kérdéses szó vizsgálatát:

- 1. celem - jelentése: képmás, árnykép, ideális elképzelés, eszmény.** Isten előtt tehát egyfajta eszménykép lebegett az emberről, amelynek segítségével teremtette meg őt.
- 2. dmut — jelentése: hasonmás, hasonlóság, másolat, minta, konkrét megvalósulási forma, mai szóval modell, makett.** (Az ember nemrég feltérképezett DNS-láncolata is ilyen modell!) A teremtés valahogy így, egy makett szerint vált valóra.

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Raj Tamás:

Bibliaiskola

Isten számára tehát az eszmény, a **celem**, az ő elképzelése az ember teremtésének eszköze volt, ahogyan az ő szavára jött létre a teremtés kezdetén a fény. Az ember konkrétan a **dmut**, az isteni modell szerint valósult meg, ez volt **Isten** számára az ember teremtésének célja, hogy a teremtmény az ő elvárásainak megfeleljen. Hozzávetőleg tehát valahogy így lehetne fordítani a mondatot: „**Alkossunk embert, a mi elképzelésünkkel, modellünk (tervünk) szerint**”.

Az isteni kijelentést azonban mindaddig nem fogjuk igazán megérteni, amíg meg nem keressük a Szentírásban azt a bizonyos helyet, ahol ugyanez a két szó ismét, csak éppen fordított helyzetben, ugyanazokkal a héber szócskával, de fordított állásban, a másik szóhoz kapcsolódva, előfordul.

Mózes I. könyvének 5- fejezetének elején (a 3. versben) immár nem **Isten**, hanem az ember alkotásáról olvashatunk, nevezetesen arról, hogy az ember (**Ádám**) utódokat, gyermekeket hoz létre. A bibliafordítók itt sem tesznek különbséget az előljárószók között: „**(Ádám) nemzett a maga képe és hasonlatossága szerint**”.

Tudnunk kell, hogy itt, az ember leszármazásának leírásában szintúgy a **celem és a dmut** szavak találhatók, csak hogy az első szó előtt a „**szerint**” jelentésű **héber k-betű**, a második előtt pedig az eszközökre vonatkozó **b-betű áll!** Az ember számára ugyanis a **dmut**, a földi megvalósulás, saját teste és genetikai kódja immár nem cél többé, hanem konkrét eszköz, hiszen azzal, testének kódolt sejtjeivel hozza létre utódait, míg az eszménykép, a **celem** csupán szemei előtt lebeg, hogy milyennek szeretné látni őket...

Az 5. fejezet 3. mondatát tehát valahogy így lehetne fordítani: „**Az (első) ember elképzelése szerint, a maga modelljével nemzett**”, vagy „**elképzeléséhez mérten, saját testével nemzett**”. Persze kétségtelen, hogy egy komoly, korszerű műfordítás elkészítése még hozzáértő megalkotójára vár, az én szerény feladatomban csupán a **Szentírás** néhány szakaszának lehetőség szerinti pontos értelmezésére korlátozódhat.

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

A KÉMEK I.

Az Örökkévaló úgy határozott, hogy bevezeti Izrael népét az Ígéret Földjére, ezért a Párán sivatagban telepítette le őket, ami közel van a célhoz. Először tesztelni akarta a volt rabszolgákat, hogy alkalmasak a feladatra, és elég erőssé vált már a hitük az Istenükben.

„És szólt az Örökkévaló Mózeshez, mondván: Küldj el férfiakat, hogy kikémleljék Kánaán országát, amelyet én Izrael fiainak adok; egy – egy férfiút küldjete el atyáik törzséből, mindazt, aki fejedelem közülük.”

Ez világos és egyértelmű beszéd, az Örökkévaló kiadta a parancsot a felderítésre. Mózes a halála előtt másképpen emlékezik vissza erre a történetre:

„És odaléptetek hozzám mindnyájan és mondtátok: Hadd küldjünk férfiakat magunk előtt, hogy kikémleljék számunkra az országot és hozzanak nekünk hírt az útról, amelyen fölme gyünk és a városokról, amelyekhez eljutunk.”

Mózes itt már százhusz éves volt, és nem mindig úgy emlékezett vissza az eseményekre, ahogyan azok valójában megtörténtek. Izrael népe a rabszolgaság alatt, még át sem léphette Egyiptom határát. A vándorlásuk folyamán fogalmuk sem volt arról, hogy éppen merre járnak, kizárólag az Örökkévaló tudta, hogy merre vezeti a népét. Elképzelésük sem lehetett arról, hogy az Ígéret Földjének a határához közelednek, ezért nem is kérhették Mózeset arra, hogy küldjön ki kémeket. A Tóra így folytatódik:

„És elküldte őket Mózes Párán sivatagból az Örökkévaló parancsára; mindnyájan olyan férfiak, akik Izrael fiainak fejei.”

A tizenkét törzs kiválasztotta a feladatra a legalkalmasabb jelöltjét. Nevük szerint a következők voltak: **Sammua, Sáfát, Káléb, Jigeál, Józsua, Palti, Gaddiél, Gaddi, Ammiél, Szetur, Nabbi, Geuél.**

A kémek elindultak felderíteni az Ígéret Földjét. Valószínűleg előző este állatáldozatot mutattak be az Örökkévalónak, és a sült húst vitték magukkal tápláléknak. Reggel az indulás előtt még szedtek maguknak manná, ami egy napra biztosította számukra az élelmet, mert másnapra megromlott. Amíg tartott a sült hús azt ették, kiegészítve azokkal az ehető növényekkel és gyümölcsökkel, amit útközben találtak.

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Kétfmillió ember táborozott a Párán sivatagba, de a történésekről csak azok értesültek, akik az események közelében voltak. Az emberek jelentős többsége csak szóbeszéd útján értesült a hírekről. Most is szájról szájra terjedt a nagy hír: vége a vándorlásnak, mert megérkeztek az Ígéret Földjére. Tizenkét felderítő indult útnak, hogy megvizsgálja az országot, amit majd elfoglalnak. Nagy volt a boldogság a nép körében.

A kémek csodálkoztak, hogy a tejjel, mézzel folyó országot már elfoglalták. Azt gondolták, hogy bevonulnak a készbe, és letelepednek a Kánaánban. Elindultak észak felé, majd miután felderítették a terepet délnek vették az útjukat. Mindent megfigyeltek, körbejártak. Látták a bennszülötteket, akik hatalmasra nőttek, és megerősített városokban éltek. Eljutottak az Eskol völgyébe, ahol csodálatos gyümölcsök teremtek. Levágtak egy hatalmas szőlőfürtöt bizonyítékul, amit csak két ember tudott a vállán elvinni egy póznára felfűzve, mert olyan nehéz volt a szőlőfürt. Hoztak még magukkal gránátalmákat meg fügéket is a jólét megmutatására. Negyvennap felderítés után visszatértek a táborba.

Megálltak Mózes és Áron, valamint a reájuk váró nép előtt. Beszámoltak a felderítő útjukról. Először megmutatták a magukkal hozott gyümölcsöket, bizonyítva, hogy valóban jó országot választott nekik az Örökkévaló. Aztán jött a panaszáradat:

„Hatalmas a nép, amely az országban lakik és a városok erősítve vannak, igen nagyok és Anák (szó szerint nyak, a Negeb bennszülöttei, nagyon magasak voltak, azt mondták egy óriás emberfaj leszármazottai.) szülőtteit is láttuk ott. Amálek lakik a déli részen, a hitti, a jebuszi és az emori lakik a hegységben és a kánaáni lakik a tengernél és a Jordán partján. Nem bírunk a nép ellen menni, mert erősebb, mint mi.”

Az emberek hittek a rémhírnek, hiába állította az ellenkezőjét a kémek közül Káléb:

„Bizony fölme gyünk és elfoglaljuk, mert mi legyőzzük őket.”

Józsua nem szólt, mert ő Mózes szolgálatában állt, de Káléb pártatlan volt. Az emberek a vészmadaraknak hittek és a nagy öröm után most teljesen elkeseredtek.

A következő számban folytatjuk a kalandot...

Daniel Tarr:

A kabbala története

I. rész

"Mózes fölment arra a helyre, ahol ki vannak terjesztve a sekhinah szárnyai..."

Zóhár

A Kabbala a judaizmus ezoterikus vagy misztikus irányzata. Az eredeti elnevezés a QBL, három héber betűből áll. Ezek a Qoph, a Beth és a Lamed. A szó jelentése **"szájtól fülig"** azaz szájhagyomány, más forrás szerint **"felfed és befogad"**. Frater Achad (1886-1950) Q.B.L. or The Bride's Reception (A menyasszony fogadása) című művében a "kapni" szóval magyarázza. A szerző szerint az Élet Fájának gyümölcsét kapja meg a beavatott, ha tanulmányozza a Kabbalát, és ezáltal megnyeri és megtanulja megtartani az Egyensúlyt. (A **"Frater Achad"** Charles Stansfeld Jones mágikus neve volt, akit Aleister Crowley örökbe fogadott, mint mágikus fiát. Értelmezte a Crowley féle Törvény Könyvét, amivel kivívta az okkult körök tiszteletét. Másik híres műve az Isten testének anatómiája.)

A kabbalisták szerint az első, aki Istentől megkapta a kabbala tudományát, Ábrahám volt, aki később Izsáknak és Jákobnak adta tovább a bölcsességet. Tőlük Józsefre szállt a tudás, ám József meghalt mielőtt bárkinek is továbbadhatta volna a tanítást.

A történet szerint Ábrahám leírta a kabbala főbb elemeit és a könyvet egy barlangban rejtette el. Ennek az írásnak a neve Széfer Jetzirah (az Alakzat (vagy Megformálás) Könyve vagy a Teremtések Könyve). Az arámi nyelven íródott mű foglalkozik a világ harminckét alaprincípiumával, azaz az Élet Fájának tíz szefirájával és a huszonkét ösvénnyel (betűvel), de nem említi többek között az Ain Szoph Aur-t, vagyis a Halhatatlan Fényt, Adam Kadmon-t. Adam Kadmon a Teremtéskor megformált ősi emberi lény, "Isten teste" amelyből minden más származik.

A könyv nem említi továbbá a Sekhinah-t, azaz Isten női megfelelőjét, akit a fizikai világba száműztek. (Más elnevezés szerint Isten az anyagban. Általában a Malkhuth szefirával azonosítják.)

Az írás a 22 betűt három részre osztja. Az első csoport a **három "anya"**, vagyis a **levegő, a víz és a tűz**. Ők irányítják az **időjárást, az évszakok változásait és három testrészt (fej, mellkas, has)**. Spirituális értelemben hozzájuk kapcsolható a **három sík, a test, a lélek és a szellem, vagy a fizikai, az asztrális és a mentális** réteg.

A második csoport a **hét "dupla"**. Ezek a világot mozgásban tartó ellentétes erőket képviselik, melyek a **fény és a sötétség, a hét nap, a hét éjszaka, a hét planéta (Nap, Merkúr, Vénusz, Föld, Mars, Jupiter és a Szaturnusz) és a fej hét kapuja (2 szem, 2 fül, 2 orrnyílás, száj)**.

A harmadik csoport a tizenkét "szimpla". Makrokozmoszban a **12 állatövi jegy és a 12 hónap, a mikrokozmoszban az ember 12 működése, azaz a látás, hallás, szaglás, tapintás, beszéd, táplálkozás, szaporodás, mozgás, harag, nevetés, gondolkodás, alvás. A színterápiában a három alapszín (piros, kék, sárga), a három másodlagos szín (melyek komplementerei az alapszíneknek, a zöld, a narancs és a lila) és a hat harmadlagos szín (a vörösesnarancs, a sárgásnarancs, a sárgászöld, a kékeszöld, a kékeslila és a vöröseslila)**.

Annyi szinte bizonyos, hogy a **Széfer Jetzirah** az időszámításunk utáni hatodik század előtt keletkezett. Egyes feltételezések szerint a Kr.u. 100 körül élt zsidó misztikus, **Akiba rabbi** írta. Az írás kevesebb mint kétezer szóból áll, ennek ellenére foglalkozik a világegyetem eredetével, a héber ábécével és az emberiség szerepével egyaránt.

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Daniel Tarr:**A kabbala története****I. rész**

A kabbalisták szerint **Ábrahám** után **Mózes** (Nevének betűi a mem, a sin és a hé.) volt az, aki elérte azt a szintet, hogy megkaphatta Istentől a titkos tudást, a mindenki számára érthető **Tízparancsolatot** és a csak beavatottaknak szóló **Kabbalát**. **Mózes** tanítványai fedezték fel újra **Ábrahám** tudását és adták tovább azok számára, akik érdemesnek bizonyultak rá.

A **Kabbala** másik fő könyvét, a **Zóhár-t** (**Széfer Ha-Zóhár**) (a **Ragyogás Könyve**) egyes feltételezések szerint **Akiba rabbi** tanítványa, az első században élt **Simon ben Johaj** írta, más forrás szerint azonban **Moses de Leon** spanyol misztikus tollából származik, aki XIII század végén vagy a XIV. század eleje körül írta meg, vagy adta ki újra a **Zóhár** egyik változatát. Az írás tartalmazza a **Tóra** magyarázó szövegeit, a **Titok könyve** című művet, **Merkabah** hét mennyei csarnokának leírását és az **Énekek énekének** magyarázatát.

(A merkabah jelentése Isten trónszekere. Az ehhez fűződő misztikus hagyomány a Merkabah. A merkabah fel és le közlekedhet a Hekhaloth nevezetű mennyei csarnokokon vagy palotákon keresztül. A misztikusok által kifejlesztett meditációs módszer a szekér szimbólumra épül. Ennek segítségével -mágikus nevet is felhasználva- juthat át a beavatott a hét csarnokon, vagyis a szférákon. A legfontosabb mű a Nagyobbik Hekhaloth, mely az i.sz. I. században íródott. Aryeh Kaplan (?-1983) Meditáció és Kabbala című írása is foglalkozik a témával.)

A **Zóhár** központi gondolata, hogy minden mindennel összefügg, kapcsolatban van egymással és hat egymásra. A könyv közvetlen kapcsolatot feltételez a nemi és a szellemi egyesülés között és mély metafizikai fejtegetéseket tartalmaz.

A XIII. századig kevés forrás található a Kabbaláról, ám ebben az időben Spanyolországban élénk érdeklődés kezdett mutatkozni a titkos tudományok iránt. A korszak egyik legnagyobb műve a valószínűleg XII. századi **Széfer Ha-Bahir** (a **Tündöklő Fény Könyve**) volt, mely az **Élet Fájának** szefiráival foglalkozik szimbolikus nyelvezet használva.

Egy középkori tanulmány, az **Aesch Mezareph** (**Tisztítóűz**) az alkímiát és a kabbalát igyekszik összekapcsolni úgy, hogy az alkímiai fémekeket az **Életfa** egyes szefiráihoz rendeli hozzá. A XIX. századi mágus, **Elphas Lévi** szerint ez az egyik legjelentősebb hermetikus mű. **Knorr von Rosenroth** 1714-es kiadású **Kabbala Denudata** című művének is részét képezi.

A **saragossai** születésű **Abraham ben Samuel Abulafia** (1240-1291) **kabbalista** módszerekkel, légyőgyakorlatokkal, különféle testtartásokkal igyekezett elérni a megvilágosodást. Több értekezést írt a miszticizmusról, mint például Az erényes ember könyve és Az élet könyve. Szem beszállt **III. Miklós pápával**, aki ezért máglyahalálra ítélte, ám a kivégzés előtti este a pápa hirtelen meghalt. Egy hónap raboskodás után kiszabadulva **Abulafia** tanítványaival együtt **Sziciliába** utazott és ott folytatta tovább tevékenységét.

A kabbala a középkorban egész Európában kezdett elterjedni. Fejlődésében már nem csak a neoplatonizmus, a gnoszticizmus, hanem a hermetika és a nyugati misztériumok is fontos szerepet játszottak. Létrejött a keresztény **Kabbala** elnevezésű irányzat, melynek a kölni születésű **Heinrich Cornelius Agrippa von Nettesheim** (1486-1535), a zsidó **Jochanum** tanítványa, **Giovanni Pico della Mirandola** (1463-1494), **Johannes Reuchlin**, és a művész, asztrológus **Robert Fludd** (1574-1637) is híve volt.

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

TALMUDI FOGALMAK IV. RÉSZ

בְּרַכַּת הַמְצוּוֹת

20. Birkát hámicvot – tevőleges parancsolat végrehajtása előtt mondott áldás. Az áldást általában közvetlenül a micva végrehajtása előtt kell elmondani. Van azonban három eset – a kézmosás (nötílát jádájim), a rituális megtisztulás érdekében végzett megmerítkezés, és a betérő megmerítkezése (tvilá) —, amikor az áldás a micva után mondandó. A micva teljesítése egyik esetben sem függ attól, hogy elmondtuk-e az áldást vagy sem. Létezik számos olyan parancsolat is (például a jótékony-ság és a beteglátogatás), amelyre nem mondunk áldást.

בְּרַכַּת הָרְאִיָּה

21. Birkát hároijá – látott dolgokra mondott áldások. Ezt az áldást mondjuk, mikor valaki bizonyos embereket, dolgokat vagy eseményeket lát. Ezeknek az áldásoknak több típusuk van. Kifejezhetik a természet szépségéért vagy a mindennapokat átható csodákért érzett hálát, ideértve a zsidóságot vagy egyes zsidókért különböző helyeken tett csodákról való megemlékezést. Meghatározott helyeken végbement tragikus, katasztrófális eseményekre történő megemlékezésként is mondjuk. Ezeknek az áldásoknak legtöbbször a Brácht 9. fejezetében van felsorolva.

בְּרַכַּת כֹּהֲנִים

22. Birkát kohánim – Papi áldás. Az áldások három verse, amellyel a kohén a zsinagógában megáldja a gyülekezetet. A papi áldás az Ámidá ima ismétlésekor, a Modim és a Szim sálom áldások között hangzik el. Mikor a kohén a gyülekezet felé fordul, hogy elmondja a papi áldást, először azt az áldást mondja el, amely hálát ad a papi származás szentségéért és azért a felelősségért, mely szerint a szeretet jegyében meg kell áldani az embereket. A papi áldás elmondása közben a pap hagyományos rítusnak megfelelően mindkét kezét fölemeli (nösziát kápájim).

Erec Jisráélben a papok minden sácharitkor és muszáfkor elmondják, a diaszpórában azonban a régóta fennálló askenázi hagyománynak megfelelően csak az ünnepi muszáf istentiszteleten.

בִּיטוּל מִקָּח

23. Bitul mikách – adásvétel semmissé nyilvánítása. Ha valamilyen üzleti egyezségről az egyik fél rovására tisztességtelen előnyt (onáá) húznak, például úgy, hogy a másik fél haszna nagyobb, mint az áru piaci értékének egyhatoda, a megállapodás semmissé nyilvánítható, és a szenvedő fél (néhány vélemény szerint bármelyik fél) visszakövetelheti az árut vagy a pénzt.

בְּכוֹר לְנַחֲלָה

24. Böchor lönáchálá – Az elsőszülött fiú az öröklés vonatkozásában. Az apa elsőszülött fiát kétszeres rész illeti az örökségből. Ez a kiváltság akkor is megilleti, ha az anyjának nem elsőszülött fia, sőt még akkor is, ha tiltott szexuális kapcsolatból született (Mámzér). Az elsőszülött fiú kétakkora örökrészt kap, mint a többi fiú külön-külön. Ez a kétszeres rész azonban csak az apa halála időpontjában meglévő vagyonra vonatkozik, a később szerzettre nem.

110 éve született Dr. Scheiber Sándor főrabbi II. rész

Több alkalommal is felajánlottak számára külföldi egyetemeken tanári állást, de ezeket visszautasította, ahogyan a **Héber Egyetem** könyvtárának igazgatói tisztét is. Izraelbe a hazai politikai helyzet miatt csak élete végén jutott el. Magyarországon a debreceni **Református Teológiai Akadémia** díszdoktori címmel tüntette ki, az **Eötvös Loránd Tudományegyetem** és a szegedi **József Attila Tudományegyetem** címzetes egyetemi tanárnak nevezte ki.

Scheiber filológiai munkássága a zsidó tudományokra, a magyar és a zsidó irodalomra, a nyelvészetre, a folklórra, a történelemre, az orientalisztikára, a klasszika filológiára, a művészettörténetre, a könyvtörténetre, a régészetre és a művelődéstörténetre terjedt ki, valamint nagy hangsúlyt fektetett a forráskiadásokra és kritikai kiadásokra is. Dolgozószobája legendás könyvtárrá vált: egyrészt a **hebraisztika-judaisztika-orientalisztika**, másrészt az irodalomtörténet-nyelvészet-néprajz témakörben oszlott meg. Tudományos munkásságát csaknem 1600 cikk, publikáció, tanulmány, könyv őrzi. Tudományos érdemeket szerzett a zsidó néprajz, a hiedelemkutatás, a nyelv- és irodalomtudomány, a filozófia és az egyetemes művelődéstörténet terén. Jelentős tanulmányokat írt a zsidó ünnepekörök szakrális néprajzáról, és a magyar irodalom zsidó vonatkozású motívumkincseiről. Összehasonlító irodalmi és tárgytörténeti munkáival módszertani iskolát teremtett. Tudományos munkássága elismeréseképpen számos nemzetközi díszdoktori cím és tudományos rang birtokosa volt. 1983-ban, halála előtt két évvel életművéért megkapta **New Yorkban** a (nyelv)tudományok doktora címet (1.) 1947-ben kiadta a **Löw Immanuel Emlékkönyvet**, Löw Immanuel befejezetlenül maradt kéziratos munkáját a Biblia állatvilágáról és ásványairól, illetve németül teljes egészében, magyarul pedig rövidített változatban **Goldziher Ignác** naplóját. Scheiber nevéhez fűződik a **Magyar Zsidó Oklevéltár** 18 kötete is. **Arany- és Mikszáth**-tanulmányaival gazdagította a magyar irodalomtörténeti kutatásokat, a Folklór és tárgytörténet címet viselő három kötete pedig az irodalomtörténet, a folklór és a zsidó vallástudomány területén végzett kutatásainak remekműve, hatalmas értékű összefoglalása.

Édesapját, **Scheiber Lajost** 1901-ben avatták rabbivá, a pesti hitközség vallástanára, majd a Nagyfüvaros utcai körzet rabbija lett. Édesanyja **Adler Mária**, a paksi hitközség főrabbijának, **Adler Sándornak** leánya volt, tőle tanulta a könyvek szeretetét. A környék akkor a vallásos zsidók lakhelye volt, sok ortodox imaházzal, Pestre menekült galíciai zsidók lakták, köztük a **belzi csodarabbi**, s innen rövid sétára volt a **Rabbiképző**. **Scheiber Sándor** anyai és apai ágon egyaránt rabbi családból származott, és ifjú korától kezdve következetesen készült rabbi hivatására.

Szüleiről így beszélt:

“Édesapámtól tanultam a tudomány és a tudós tiszteletét. Édesanyámtól az irodalomért való lelkesedését. Mártírhalálát máig sem hevertem ki. Álmaimban gyakran látom. Ilyenkor bizonygatom neki, milyen jó fia vagyok, és hogy vittem valamire. Gyermekek- és ifjúkoromat megkeserítette, hogy öcsémet jobban szerette. Ma már megértem, hiszen magamnál én is jobban szeretem őt és családom mind négy tagját. József Attila azt írja Curriculum vitaejében, hogy ő nem volt zseni, csak árvagyerek.”

Kutatóorvos akart lenni, de édesapja rabbinak szánta. Két testvére – Noémi és Lipót – közül Scheiber Lipót urológus sebész lett, később anyagilag is tudta segíteni fivére kutatásait. Nagybátyja, Adler Illés, a Rumbach utcai zsinagóga főrabija a jövő nagy rabbiját látta benne. A Zsidó Tanítóképző gyakorlóiskolájába járt, majd a Rabbiképző ötosztályos alsó tagozatába nyert felvételt, ott is eminens diák volt. A valláshoz való viszonyát így fogalmazta meg: „**A zsidóság azért maradt fenn, mert van vallása.**”

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

110 éve született Dr. Scheiber Sándor főrabbi II. rész

Osztálytársával – a későbbi ókortörténész **Hahn Istvánnal** – országos tanulmányi versenyen indultak. Scheiber magyar nyelv és irodalomból, Hahn történelemből lett első, és felvették őket a Pázmány egyetem bölcsészkarára. Mindketten rabbiképzőt is végeztek. Scheiber diákkönyvtáros volt a Rabbiképzőben, és a Goldziher Ignác Teológiai Egyesület vezetője. Legkedvesebb professzora, Heller Bernát a fiaként szerette. Az ő hatására kezdett folklórral és tárgy történettel foglalkozni. A budapesti **Rabbiképző Intézet** mellett párhuzamosan végezte sémi filológiai tanulmányait a **Pázmány Péter Tudományegyetemen**, sémi nyelvészetből doktorált. Akkoriban a világi tudományos – leginkább bölcsész – diploma és doktorátus megszerzése kötelező volt a rabbik számára is. 1937-ben Balatonszárszáron ismerte meg **Bernáth Miklós zuglói főrabbi leányát, Bernáth Líviát (Lili) (1921-2007), akit 1942 kora tavaszán vett feleségül és akivel visszamentek Dunaföldvára.**

Gyermekeik: Scheiber Mária, Scheiber Tamás, Scheiber Anikó.

1939 szeptemberében jött volna ismét Magyarországra, de Párizsból a világháború kitörése miatt Anglia felé fordult vissza. Londonban nagyünnepi kántorként gyűjtött pénzt, hogy hazajöhessen, ami októberben sikerült is. **Heller Bernát** 70. születésnapjára ünnepséget szervezett és gazdag tartalmú emlékkönyvet szerkesztett. 1941-ben Dunaföldvár rabbijává választotta, s az akkori kis községben nagy erővel látott neki a közösség felvirágoztatásának. Megírta a **Folklór és tárgy történet** című tanulmányát. Löw Immanuel neki küldte el megjelenés előtt álló tanulmányait, és ő szorgalmazta, hogy Scheiber Budapesten kapjon állást. 1943-ban behívták munkaszolgálatra, de felesége kimentette a gyűjtőtáborból. A német megszállás után a dunaföldvári zsidó közösség sem kerülte el a bántalmazásokat, de Scheiber eljárta hozzájuk, temetett, vigasztalt, beszélt, és ő avatta később a mohácsi halálszázad első mártírjainak emléktábláját a temetőben. **1943. februárjában meghalt Heller Bernát. 1944 márciusában a pécsi rabbi, Wallenstein Zoltán temetésére hajón Budapestre hajózott.** 1944. március 19-én, – Magyarország német megszállásának napján – mestere, Heller Bernát sírkövét avatták. **Benoschofszy Imre** főrabbi Scheibert kérte, hogy vegyen részt az eseményen. Hívta Heller családját és **dr. Szemere Samuékat**, hogy csatlakozzanak hozzá, mert ott nyugalom lesz – de Pestet már nem tudták elhagyni. A dunaföldvári zsidók **Birkenaubá** kerültek, onnan senki nem jött vissza. Scheiber 1944-ben a **Zsidó Múzeumban** dolgozott, katalogizált, látogatta a **90 éves Löw Immanuel**et, és segített elhelyezni a **Wesselényi utcai zsidó szükségkórházban – néhány nap múlva ő temette.** A nyilas hatalomátvétel után, mint rabbit Pécel környékre hurcolják, ahol a kivégzetteket vele temetik el. Úgy beszélt a legyilkoltak ártatlanságáról, hogy az még a nyilasokból is tiszteletet váltott ki. **Kabdebó** nevű tiszt viszi a Vadász utcai, svájci védelem alatt álló **Üvegházba**. Oda behozatta feleségét, apósát, sógornőjét, szülei akkor a Wesselényi utcai szükségkórházban voltak. Hogy feledtesse a borzalmakat, az **Üvegházban** művelődéstörténeti előadásokat tartott csaknem kétezer, ott összezsúfolt embernek. Édesapja december 28-án halt meg, édesanyját akkor behozatta az **Üvegházba**. A pincébe részeg nyilasok törtek be, lövöldöztek, és édesanyja belehalt a tüdejét érő lövésbe. Ettől a lelki tehertől, hogy ő hozta édesanyját a halálos helyzetbe, soha nem tudott szabadulni. A felszabadulás után öccsével, **Lipóttal** járták be a Kerepesi temetőt, hogy megkeressék szüleiket. Először a Kerepesi úton temették el őket, majd pár hónap múlva Rákoskeresztúron, szemben **Adler Illés** sírjával. Az ő sírjuk mellett jelölte ki sajátjának helyét is. 1945 februárjában újra indult a **Rabbiképző**, egyetlen tanulóval.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ה"ב

ה"ב

NAGYFUVAROS UTCÁI TEMPLOMKÖRZET IMAREND JÚLIUS 1 – 31. KÖZÖTT

1.	szombat	CHUKÁT-BÁLÁK	vége: 21,47	8,00	21,00	12.	T	
2.	vasárnap			8,00	19,00	13.		
3.	hétfő			7,00	19,00	14.		
4.	kedd			7,00	19,00	15.		
5.	szerda			7,00	19,00	16.		
6.	csütörtök	Támuz 17. Böjtnap 2,18-tól 21,22-ig		7,00	19,00	17.		Á
7.	péntek		820,24	7,00	19,00	18.		M
8.	szombat	PINCHÁSZ	vége:21,43	8,00	21,00	19.		
9.	vasárnap			8,00	19,00	20.		
10.	hétfő			7,00	19,00	21.		
11.	kedd			7,00	19,00	22.		
12.	szerda			7,00	19,00	23.		
13.	csütörtök			7,00	19,00	24.	U	
14.	péntek		820,20	7,00	19,00	25.		
15.	szombat	MÁTOT-MÁSZÉ Újhold hirdetés	vége:21,37	8,00	20,45	26.		
16.	vasárnap			8,00	19,00	27.		Z
17.	hétfő			7,00	19,00	28.		
18.	kedd	JAM KIPPUR KOTAJN		7,00	19,00	29.		
19.	szerda	Újhold		7,00	19,00	1.		
20.	csütörtök			7,00	19,00	2.		
21.	péntek		820,13	7,00	19,00	3.		
22.	szombat	DEVÁRIM Sábát Cházon	vége:21,28	8,00	20,45	4.	Á	
23.	vasárnap			8,00	19,00	5.	V	
24.	hétfő			7,00	19,00	6.		
25.	kedd			7,00	19,00	7.		
26.	szerda	Áv hó 9. Böjtnap kezdete: 20,26		7,00	20,15	8.		
27.	csütörtök	Böjtnap vége:21,01		7,00	19,00	9.		
28.	péntek		820,05	7,00	19,00	10.		
29.	szombat	VÁETCHÁNÁN SÁBÁT NÁCHÁMU	vége: 21:18	8,00	20,30	11.		
30.	vasárnap			8,00	19,00	12.		
31.	hétfő			7,00	19,00	13.		

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Ismeretlen zsidók nyomában XL. Sandberg Gusztáv

Moshe Sanbar, született Sandberg Gusztáv (Kecskemét, 1926. március 29. – Tel-Aviv, 2012. október 1.) magyar zsidó származású izraeli közgazdász.

Édesapja Sandberg Salamon gyümölcs- és baromfikereskedő volt. Önéletrésze szerint Kecskeméten jó viszonyban voltak egymással a helyi keresztények és zsidók. Tizennyolc éves gimnazista volt, amikor 1944. március 19-én a németek megszállták Magyarországot. Apját a Gestapo letartóztatta, és németországi koncentrációs táborba hurcolta, ahonnan többé nem tért haza. Anyját a kecskeméti zsidósággal együtt Auschwitzba vitték, gázkamrában halt meg.

A fiatal Sandberg munkaszolgálatos lett a magyar hadseregben. Egységét 1944 novemberében átadták a német hadseregnek. Dachauba vitték, innen került szenvedései színhelyére, a mühlendorf-waldlageri táborba. Amikor az amerikai csapatok 1945 áprilisában felszabadították a túlélőket, Sandberg már szinte élőhalott volt. 1945 szeptemberében tért vissza Magyarországra, és felépülése után, 1946-ban beiratkozott a budapesti Közgazdasági Egyetemre.

Az úgynevezett Hagana-bevándorlással jutott el Palesztinába, és azonnal besorozták. Részt vett az Izrael állam megteremtéséért folyó harcokban, néhányszor meg is sebesült. 1949-ben folytatta tanulmányait a jeruzsálemi Héber Egyetemen, 1953-ban a közgazdaságtan doktora lett. 1951 és 1958 között a Társadalomkutató Intézetben dolgozott, és statisztikát tanult a Héber Egyetemen. 1958-ban a pénzügyminiszter gazdasági tanácsadója lett. Még ugyanebben az évben kereskedelmi és ipari miniszterhelyettes lett. 1968-ban kinevezték az Izraeli Iparfejlesztési Bank elnökhelyettesévé. 1971-től 1976-ig a Izraeli Nemzeti Bank vezetője volt. 1988-tól 1995-ig a Bank Leumi Le Israel elnökeként dolgozott.

A nyolcvanas évek elejéig nem volt semmilyen kapcsolata Magyarországgal, majd a nyolcvanas évek elején felkérték a Magyar-Izraeli Baráti Társaság elnöki tisztére, amit elvállalt. Kiemelkedő fontosságú közéleti tevékenységnek tekintette a Magyar Zsidók Világszövetsége, valamint a Magyar-Izraeli Baráti Társaság elnöki feladatainak ellátását, mivel a Magyar-Izraeli Baráti Társaságon keresztül épült ki Magyarország és Izrael kapcsolata.

1992 óta zsidó kártérítési szervezetekben tevékenykedett. 1992-ben a Claims Conference szervezet elnökhelyettese, 1996-ban nemzetközi pénztárosa lett, majd 2002-ben megválasztották a Claims Conference igazgatótanácsának elnökévé, amit sok éven át vezetett.

1961-ben megjelent "**My longest Year**" címmel visszaemlékezése az 1944-45 közötti időszakról a Memorial Book gondozásában. Magyar nyelven ez a kötet 1990-ben jelent meg Kiss Mariann fordításában.

Kitüntetései:

- Magyar Köztársasági Érdemrend, 2004
- Magyarország zsidókért Díj, 2007

Forrás: (wikipedia)

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Walter Pietsch: HÁTÁM SZÓFERTŐL - THEODOR HERZLIG IV. rész

Az ortodoxia és a korai cionizmus viszonya a XIX. századi Magyar Királyságban.

Josef Natonek szintén **Hátám Szófé**r szellemi követőjének tekinthető. 1813-ban született Komlódon, ebben a Komárom melletti kis faluban, majd az itteni jesivában tanult. Tizennyolc esztendősen iskolát váltott, és a morvaországi Nikolsburg híres jesivájában folytatta tanulmányait. Ott szerzett oklevelet 1839-ben.

További életútja és szellemi fejlődése szempontjából döntő hatást gyakorolt rá a magyar nemzeti újjászületés, valamint az 1848-49-es magyar szabadságharc. Ez utóbbi bukását követően egy ideig a **nagysurányi zsidó iskola** tanára volt. 1854-ben a jászberényi hitközség a rabbijának hívta meg, ahol **Natonek** a törvények és parancsolatok szigorú megtartásáról gondoskodott. Ám 1860-ban a magyar hatóságok nyomására kénytelen volt megválni állásától. A hatóságok figyelmét egy beszéde keltette fel. Ebben ugyanis arra hívta fel hallgatósága figyelmét, hogy a magyarországi zsidóknak nincs szükségük emancipációra, mivel az ő hazájuk nem Magyarország, hanem Palesztina. A magyar hatóságok ezt a beszédet hazafiatlannak minősítették, és megvonták **Natonektól** az állami anyakönyvezés jogát. **Natoneknek** el kellett hagynia Jászberényt, és hamarosan a székesfehérvári közösség rabbisztét vette át.

A nemzeti felkelés hatása alatt **Natonek** már 1850-51-ben, Komáromban hozzákezdett gondolatai lejegyzéséhez. A jegyzetek kézirata a család birtokában megmaradt. Ezek közt a **Die göttliche Offenbarung (Az isteni kinyilatkoztatás)** cím alatt a következőket találjuk: „**Világrengető események zajlanak a szemünk láttára, amelyek a világtörténelem új korszakát nyitják meg**”. Olyan események ezek, mint Izráel megszabadulása az egyiptomi szolgaságból, avagy Izráel honfoglalása. A mai zsidóság ezzel szemben minden, a felvilágosult társadalomra utaló jelet elutasít, amely alkalmas volna a zsidó nemzeti öntudat erősítésére. Ráadásul e gondolatokat úgy utasítják el, mintha azok örült agyszülemények volnának. Tanúi vagyunk annak, hogy nagyhatalmak tűnnek el, kis népekből pedig világhatalmak lesznek. Csak a zsidóság megszabadulása körül, amit pedig Isten és a próféták is megígértek, nem történik semmi sem. Isten szempontjából nézve ez igazságos és érthető is. Isten ugyanis sosem támogatta az önpusztítást. És a zsidóság vajon nem éppen akkor lépett-e rá a nemzeti önpusztítás útjára, amikor nem vett tudomást a világeseményekről, noha azok alkalmasak lettek volna nemzeti öntudatának újjáélesztésére? Képtelenség tovább várni a csodára, hogy Isten majd megint valamilyen csodálatos módon szabadítja meg Izraelt. A zsidóságnak lépéseket kell tennie saját felszabadítása felé, és akkor majd számíthat Isten segítségére és támogatására.

Ha egy olyan nép, mint a zsidóság, amely dicsőséggel teli nemzeti múlttal tekinthet vissza, amelynek erkölcsi és szellemi tárháza kiapadhatatlanul gazdag, amelynek fejlett gyakorlati érzéke és anyagi eszközei egyaránt vannak, közömbösen és tehetetlenül szemléli jelenét és jövőjét, akkor e nép minden olyan fiának szívét, akit népének jövője miatt mélységes aggodalom hat át, fájdalom és szenvedés tölti el. De kétségbeesés? Nem! Semmi okunk a kétségbeesésre! Tudnunk kell, hogy megszabadításunkat nem várhatjuk isteni csodatételektől, hanem nekünk magunknak kell megtenni az első lépést. Akkor aztán Isten segítségével is bizvást számolhatunk. Ám azt is tudnunk kell, hogy a szabadulás megvalósítását minden más érzés, minden más kötelesség elé kell helyeznünk. Még saját magunk elé is, családunk elé, saját magunk, mint férjek és apák elé. Fel kell áldoznunk magunkat azért, hogy népünk szellemileg és fizikailag is felszabadulhasson.

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

Walter Pietsch: HÁTÁM SZÓFERTŐL - THEODOR HERZLIG IV. rész

Az ortodoxia és a korai cionizmus viszonya a XIX. századi Magyar Királyságban.

Natonek 1860-ig, amikor elfoglalta helyét a székesfehérvári hitközség élén, mindennemű nyilvános tevékenységtől, publikálástól tartózkodott. Amikor azonban úgy érezte, hogy elérkezett a politikailag megfelelő pillanat, feladta visszavonultságát. 1861-ben hosszú szünet után megint összehívták a magyar országgyűlést, amely újra politikai vitatémává tette a zsidók emancipációját, amelynek végső céljaként a zsidóságnak a magyar társadalomba történő integrálását jelölte meg. Ez azonban **Natonek** szerint jelentős veszélyt is hordozott magában: a zsidó személy emancipációja **Natonek** szerint a hagyományos zsidó életforma és a tradicionális zsidó értékek kiüresedéséhez vezethet. Szerinte nem az egyén emancipációjára volt szükség, hanem a zsidó nép kollektívegyenjogúsítására. A népeknek népként kellene elismerniük a zsidóságot) olyannak, mint bármelyik másik népet - így **Natonek**. Ezért határozta el 1861-ben, hogy **Messias címen** programiratot szerkeszt magyar nyelven. Jászberényi rossz tapasztalatai miatt ezt az értekezést Ábir Amiéli álnéven, a következő megjegyzéssel publikálta: "**egy ortodox izraelita**". Bár **Natonek** mindennemű vitától tartózkodott, és a zsidók, valamint a keresztények egyidejű meggyőzésére törekedett, a magyar hatóságok elkobozták a frissen kinyomtatott példányokat. Továbbra is hazafiatlan nézetnek számított a zsidó emancipáció elutasítása, valamint egy zsidó nemzetállamra vonatkozó igény kifejezése. Sőt, e gondolatokat az akkori magyar politikai érdekekre nézve károsnak tartották.

Az elkobzás következtében **Natonek** első művének nem lehetett politikai hatása. Mégis fontos ismerünk legalább tartalmának lényegét, ha **Natonek** további tevékenységét akarjuk megérteni, illetve besorolni. Az előszóban arra emlékezteti az olvasót, hogy ő, azaz a szerző ortodox zsidó, aki ráadásul szükségesnek tartja ezt nyilvánosan elismerni. Ezután a hitélet zsidóságon belüli visszaesését, a Tórán alapuló tudás visszaszorulását, a rabbiknak az ortodox és a reformer körökben egyaránt megfigyelhető elvek nélküliségét taglalta. A központi fejezetben **Natonek** azt panaszolja, hogy a zsidók a naponta ismételt imaformulák ellenére sem hisznek az „**Ígéret Földjére**” való visszatérésben, vagy legalábbis nem tesznek érte semmit. Felhívja hittestvérei figyelmét, hogy ha az emancipációt és az egyenjogúságot követelik, akkor feladják az eljövendő zsidó nemzet létrehozását kérő imákat. Ha viszont komolyan akarják venni ezen imák tartalmát, fel kellene hagyniuk emancipációs követeléseikkel. A Magyarországon akkoriban uralkodó liberális irányzat ellentmondásosságot vetett **Natonek** szemére. Ha ugyanis - így **Natonek** ellenfelei - a liberalizmus vezető eszméje a nemzeti gondolat, akkor erről **Izrael** népe sem mondhat le. A patrióta magyarok számára mintegy öngazolást jelenthetett volna, ha látják: a zsidók is ragaszkodnak saját nemzetiségükhöz.

Az utószóban **Natonek** így foglalja össze nézeteit: "Ezért mindenekelőtt hinnünk kell benne, hogy lehetséges megteremteni saját nemzeti önállóságunkat. El kell ismernünk, hogy ez a gondolat egyben hitünk egyedüli magva, hiszen e hit valamennyi alapelve Izrael állami szintű önállóságán nyugszik. Ezért kell megteremteni **Izrael** önállóságát, hogy az végre csakugyan hitünkkel váljon. Különben joggal süthetik ránk a szava hihetetlenség bélyegét. Én azonban lelkem minden erejével arra törekedem, hogy ezt elkerüljem. Ha cigánynak születtem volna, akkor tisztelném saját gyökereimet, és minden tudásommal e nép jólétén és nemzeti önállóságán munkálkodnék. Mivel azonban Isten rendelése szerint a hírneves izraelita nép tagjaként jöttem e világra [...] csak e nép méltó és büszke fia lehetek. De csak akkor, ha feltámasztom halotti dermedtségéből, és előre lendítem az önállóság felé."

Folytatjuk...

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

RECEPT-TÁR

Kapros Uborkaleves

Hűsítő, frissítő, olcsó! Nyáron nem is kell több. Ez a leves is főzés nélkül, pillanatok alatt elkészül.

Hozzávalók: 2 fő

A leveshez:

- 1 db kígyóuborka
- 2 gerezd fokhagyma
- 200 g görög joghurt
- 200 ml víz
- 1 db citrom
- 1 csokor kapor
- 1 tk só
- ½ tk fehér bors

A levesbetéhez:

- ½ fej lila hagyma (100 g/fej)
- 50 g csemegeuborka
- 1 ek olívaolaj
- 2 ek hámozott tökmag
- 1 csipet só

A tálaláshoz:

- 50 g görög joghurt
- 1 ág kapor

Elkészítés:

A kapros uborkaleves első lépéseként az uborkát kisebb darabokra vágjuk, és a citrom reszelt héjával és kifacsart levélével, illetve a többi hozzávalóval együtt leturmixoljuk egy botmixerrel. A víz mennyiségével tudjuk beállítani a számunkra megfelelő állagot. Mehet is a hűtőbe, hogy összeérjenek az ízek.

A levesbetéhez a lila hagymát és a csemegeuborkát 0,5 cm-es kockákra vágjuk és összekeverjük az olívaolajjal. A tökmagot száraz serpenyőben, közepes lángon megpirítjuk egy kis sóval együtt.

A behűtött levest tányérba szedjük és a tetejére halmozzuk a hagymás-uborkás ragut. Megszórjuk a pirított tökmaggal, meglocsoljuk joghurttal, helyezünk rá pár levél friss kaprot,

és már fogyaszthatjuk is.

Elkészítési idő: 20 perc

Forrás: (streetkitchen)

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

A sabak volt vezetője: „a szolgálatmegtagadás helyénvaló mert egy demokratikus államnak fogadtunk önkéntes szolgálatot, nem egy diktátornak”

A Sabak belbiztonsági szolgálat előző vezetője, Nadav Argaman csütörtök reggel támogatta a légierő tartalékos tagjainak a szolgálat beszüntetésre vonatkozó döntését, tiltakozásul a kormány igazságügyi reformterve ellen.

A koalíció arra készül, hogy második és harmadik olvasatban – a Kneszet nyári ülészakának végéig, azaz július 30-ig – elfogadja az ésszerűségi mércét kvázi eltörlő törvényjavaslatot, amely korlátozza a választott tisztviselők döntéseinek bírósági felülvizsgálatát.

„A vezérkari főnöknek és a Sabak vezetőjének oda kell mennie a miniszterelnökhöz, és meg kell mondania neki, hogy ‘elég volt’ - nyilatkozta Argaman a katonai rádiónak. „A felelősséget a pilótákra és az önkéntesekre hárítani abszolút hiba. Ha a törvény átmegy, ez egy másik ország lesz, és nem fog kötelezni minket a velünk kötött szerződés”.

- **„Ezért az önkéntesség megszüntetése helyénvaló. Önkéntes [szolgálatra] egy zsidó és demokratikus államért jelentkeztem, nem azért, hogy diktátort vagy diktatúrát szolgáljak”.**
- **„Én is küldenék egy ilyen levelet, egy perccel azután, hogy az ésszerűség mércéjének korlátozása átment, de nem sietnék ilyen fenyegetőzésekkel.”**

Argamant bár zavarja a tartalékos szolgálati jogviszony megszüntetése, mert a jövőben más csoportok is hasonlóan nyomást gyakorolhatnak a kormányra, de szerinte ezúttal indokolt, mert a kormány lépései eltérnek más kormányok lépéseitől, példának hozva a Gázai övezettől való elszakadást.

„Ez egy ország rezsimpuccsa. Mindannyian szolgáltunk különböző kormányok alatt, és különböző parancsokat kaptunk, némelyikben jobban hittünk, másokban kevésbé. Itt más valóság van, egy rezsinváltás, egy új valóság” – magyarázta.

- **„Bármely jogszabály, amely nem rendelkezik széles körű konszenzussal, káoszba fogja vezetni Izrael államot. Ha a törvény átmegy, egy más ország leszünk. Egy polgárháború szélén állunk. Komoly aggodalmam van amiatt, hogy [Benjámín] Netanjahu [miniszterelnök] nincs velünk.”**
- **A miniszterelnököt „nem azért választották meg demokratikusan, hogy lerombolja az izraeli demokráciát. Nincs úgy elkötelezve Izrael Állam iránt, mint amikor ismertem, azt hiszem, ma egy lehetetlen koalíció mellett van elkötelezve.”**

Szerda este az izraeli hadsereg közölte, hogy a légierő több száz tartalékos katonája, köztük pilóták, a továbbiakban nem jelentkeznek önkéntes szolgálatra.

- **Magas rangú katonai tisztviselők felfedték, hogy egyes tartalékosok azonnali hatállyal beszüntetik szolgálatukat, míg mások nem folytatják a szolgálatot, ha a Kneszet jóváhagyja az „ésszerűségi mércét” eltörlő törvényt.**

A sabak volt vezetője: „a szolgálatmegtagadás helyénvaló mert egy demokratikus államnak fogadtunk önkéntes szolgálatot, nem egy diktátornak”

Miért fontos: A pilóták döntése széles körű következményekkel jár, és árthat az egész hadsereg bevetési kompetenciájának.

- Az elmúlt napokban az izraeli hadsereg tartott ettől a lehetőségtől, és naponta többször végzett helyzetfelmérést a tartalékosok közötti tiltakozásról – a hangsúly a légi személyzet tagjain volt.
- Csütörtökön újabb pilótahullámra számítanak, akik bejelentik az önkéntesség végét – a jogszabály előrehaladásától függően.
- Egy olyan helyzetben, amikor több száz pilóta jelenti be az önkéntesség végét – Herci Halevi vezérkari főnök kénytelen lesz közölni a miniszterelnökkel és a védelmi miniszterrel, hogy az Izraeli Védelmi Erők nem alkalmas a háborúra, mutatott rá a riport.

Halevi vezérkari főnök és más magas rangú tisztek tájékoztatták Netanjahu miniszterelnököt és Joáv Gallant védelmi minisztert a tartalékosok döntésének részleteiről.

Az Izraeli Védelmi Erők hangsúlyozta, hogy készen áll minden lehetséges konfliktusra.

Halevi aggodalmának adott hangot szerda este is, és kijelentette, hogy „a szolgálat elutasításra vonatkozó felhívások ártanak a hadseregnek”.

- „Az Izraeli Védelmi Erők létrehozása óta a tartalékos szolgálatra épül. Ezek a legjobb emberek Izraelben, és nagyra becsüljük őket. Nélkülük a ‘néphadsereg’ modell nem tartott volna 75 évig.” A hadsereg törekszik a kompetencia és a kohézió megőrzésére, még akkor is, ha feszültség van belül. Az Izraeli Védelmi Erők operatív kihívásai éjszakáról éjszakára zajlanak. A légierőnek nap mint nap pontosan és szakszerűen kell gyakorolnia műveleti képességeit a biztonsági kihívásokkal szemben.
- Halevi kijelentésének hátterében úgy tűnik, hogy a hullám erősödik.
- Jelenleg nincs szó nagy számokról– összesen több száz tiszt a teljes hadseregben, de közülük több mint 200-an a légierőnél vannak.
- A probléma abban rejlik, hogy azok a tisztek a légierő központi irányító egységében összpontosulnak, amelynek feladata az erők hadműveleti tevékenységének irányítása, és távozásuk esetén a hadműveletek során nehéz lesz betölteni a sorokat.

Forrás: (szombat)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ה"ב

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

			SZINPA- DON JÁTSZIK	KOPOG AZ AJTÓN	KIFEJLETT (GYÜ- MÖLCS) EBÉDELŐ	▼	BÉR ELEMÉ! EME	KÖZÉPEN ÖNTI! A PARKO- LÓ JELE	▼	VERNE- HÓS A POÉN 1. RÉSZÉ
			SIEMENS, RÖVIDEN					KORMÁNY- TAG! ZENEI MŰFAJ		
			KÖRÜL- FOG					SÉTA- PÁLCA ÉSZOK		
			BARNÁS- VÖRÖS SZÍNŰ							
			KÖR- SZELETI APÓS, NÉPIESEN		HIDEG ÉVSZAK MEGSZÉ- GYENÍT				A KÓRHÁZ JELE LÍBIA FŐ- VÁROSA	
A HETET ZÁRÓ 24 ÓRA	A POÉN 2. RÉSZÉ	LITER, RÖVIDEN BAKONYI PATAK		ZÜGO- LÓDIK MEREV, FESZES	NORVÉG ÉS SVÉD AUTÓK JELZÉSE	A RABSÁG JELKEPE AMPER, RÖVIDEN		GYÓGY- NÖVÉNY ÁRAM- FORRÁS		
							SZOMORÚ			
							KRITIKÁT MOND			
VOLT, RÖVIDEN						SZALON- NÁT FŐZ		SZINUSZ, RÖVIDEN		
TANTÉTEL						RÉTES- FAJTA		IRÁN URA VOLT		
KJMÉRT ETEL- MENY- NYISÉG					A TÁRGY RAGJA TAKTUST VERŐ	FINOM, ZAMATOS FESTŐ (JÓZSEF)			JAPÁN RÉSZE! VAN OTTHONA	
RÓMAI 5-ÖS		FRANCIA FÉRFINEV SZALAG- CSOKOR					ÓRLÓ- ÜZEM HOLT NYELV			
BELÜL SIMAI!			KORHOL					FOJTOTT HANGŰ		
HAMISAN JÁTSZIK			KONYHAI EDÉNY					FORGAT		
				ÉTERMI ÁRLISTA GYÖKE- RET VER					KINEK A TULAJ- DONA? TAROL	
CÍMŰ, RÖVIDEN							SZÍNŰLTIG			RÉSZERE, RÖVIDEN
ÜLŐKE							ÉNEK- KETTŐS			ESZKÁ- BÁLÓ
KARON ÜLŐ (KISBABA)							EGYE- NESEN ZENÉSZ (JÁNOS)			
SZAGGA- TOTT HANGON KIÁLTOZÓ					SZÓRME- KABÁT HAJLÍT				ELLENBEN	
									TÁVOLI ŐS	
NEWTON, RÖVIDEN		ISMÉTELT TILTÁS KOROS			REGÉNY- SZERZŐ RENDBEN!		SZIGET- LAKÓ NÉP NAPSZAK			ÁLLATTA- NI KA- TEGÓRIA
PÁLYA VÉGE! KÁTYÚBA JUTÁS			FÁBA JE- LET VESŐ A RÉNIUM VEGYJELE				HITELES MÉRTÉK AZONOS BETŰK			
									AZ ILLE- TŐTŐL	
MEGA- RÖVIDEN	N							?	HÍRES SZEGEDI ÉPÜLET	

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Jún. 21. – 2023. Júl. 28.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
21. péntek	7:00	19:00
22. szombat	8:00	20:45
23. vasárnap	8:00	19:00
24. hétfő	7:00	19:00
25. kedd	7:00	19:00
26. szerda	7:00	20:15
27. csütörtök	7:00	19:00
28. péntek	7:00	19:00

Áfikoman - (arameus): utóétel.

A pészachi Széderen a vacsora befejezésekként elfogyasztott, külön erre a célra félretett, pászkát nevezik így. Ezután már nem szokás semmit sem fogyasztani.

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
21. péntek	20:13	22. szombat	21:28
28. péntek	20:05	29. szombat	21:18

POÉN SAROK

- Azt hiszem, Önt keresik Főnök úr - mondja a titkárnő.
- Mi az, hogy "azt hiszem"? - förmed rá a főnök.
- Nem vagyok egészen biztos benne. Amikor felvettem a kagylót, valaki beleordított: "Te vagy az, te vén hülye?"

Események

Jahrzeit-ot tartott Smulovics Róbert és Smulovics István nagynénjük emlékére. A reggeli ima befejeztével tikunon látták vendégül a megjelenteket.

Streit Sándor elnök jahrzeit-ot tartott a család barátja Weinreb Antalné emlékére.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilétek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt július 26.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor